

Jan Megens

programmadirecteur WOZO Ministerie van VWS

DENKEN, DURVEN, DOEN!

Dé Coincide studiereis naar Wenen was een reis in denken, durven en doen! Hoe bijzonder is het om vier dagen door de ogen van anderen te kijken en dan geconfronteerd worden met je eigen denkwijze en te reflecteren op onze eigen perspectieven. Het was fantastisch om te zien hoe Wenen zijn burgers betrekt bij het oplossen van voelbare en zichtbare uitdagingen, door hen aan het stuur te zetten met praktische, gedragen oplossingen.

Een bezoek waard

Wenen, een stad twee keer zo groot als Amsterdam, kent dezelfde maatschappelijke uitdagingen op het gebied van personeelstekorten, groeiende zorgkosten en toegankelijkheid van zorg. Wat kunnen wij dan toch nog van deze stad leren? Hoewel de demografische ontwikkelingen en politieke opvattingen lijken op die in Nederland, zijn hier opvallende verschillen. In Wenen huur je een sociale woning voor 500 euro. En als buurt mag je zelf verantwoordelijkheid nemen voor de sociale cohesie.

Burgers zelf aan het stuur

Stel je eens voor: het realiseren van de herinrichting van een pand op een triple A-locatie in drie jaar tijd. Of de vanzelfsprekendheid waarmee inwoners spreken over het opzetten van lokale burgerinitiatieven. En een gemeente die zelf de verantwoordelijkheid neemt om gezondheidsvoorzieningen op te zetten en onderhouden. Een groot verschil met de Nederlandse aanpak. Wij zijn gewend om vaak eerst vragen over kosten en regels te stellen; aan welke criteria moet het plan voldoen en wat heeft de evaluatie opgeleverd? Hiermee zij wij opgegroeid. Het is onze denkwijze. De euro stuurt en de burger kijkt toe en wacht af. Meer vragen dan doen.

Echt luisteren naar elkaar

Deze andere aanpak wekt nieuwsgierigheid op. Het betrekken van burgers gaat verder dan een 'leuk idealistisch uitgangspunt'. Burgerparticipatie in Wenen is geen idealisme, maar praktijk. En daar waar je denkt dat het complex is en lastig wordt, daar bewijst Wenen het tegenovergestelde. Wat ik zag, is dat het allemaal begint bij waar je als gemeente en gemeenschap voor staat, namelijk oprechte betrokkenheid bij de mensen om wie het gaat. Diezelfde mensen tonen initiatief, als zij de ruimte daartoe voelen én krijgen. Wanneer basisvoorzieningen ontbreken, neemt de gemeente het voortouw. Dit geldt voor zowel zorgvoorzieningen als andere sociale initiatieven, zoals het faciliteren van wooninitiatieven van ouderen en bestrijden van eenzaamheid.





Ouderen betrekken bij oplossingen in de ouderenzorg

In Nederland hebben we in de ouderenzorg diverse uitdagingen. We zien een sterk toenemende vergrijzing, als ook stijgende zorgkosten. Tot 2030 hebben we een bouwopgave van 290.000 woningen voor ouderen. Het zou goed zijn na te denken over de betrokkenheid van ouderen bij het creëren van oplossingen. We kunnen volop leren van het Weense model. Wij zijn te veel gewend om te praten over ouderen en niet met ouderen. Terwijl deze generatie de meeste levenservaring heeft en een helder beeld over hun eigen leven. In dit licht zijn dit juist de voorwaarden die je nodig hebt om tot goede oplossingen te komen.

Sterke verbinding tussen het sociale domein en burgers

Daarbij blijven verschillende partijen zoals stadsbestuur, bouwers en inwoners ook oog houden voor de sociale uitdagingen van de stad. De verbinding tussen het sociale domein en burgers is sterk aanwezig. Zo worden wooninitiatieven van ouderen gefaciliteerd, bouwvideeën van burgers omarmd en krijgen initiatieven die eenzaamheid beperken een platform. Niet omdat dit moet, maar juist omdat ze het willen en kunnen!

Ouderen als sleutel tot vernieuwende ouderenzorg

Deze studiereis was een verrijking voor de geest, in een aansprekende omgeving en met een bijzonder en leuk gezelschap. Wat deze verrijking inhoudt voor mij als Programmadirecteur WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) is een boeiende vraag. Het meest wezenlijke is de notie dat oplossingen worden geboren in de harten en zielen van die mensen die het meest om de oplossing verlegen zitten. Als je dit vertaalt naar de Nederlandse situatie betekent dit meer betrokkenheid van ouderen bij onze beweging. Nu doen we dit al maar we moeten ons continu bewust zijn om ouderen te betrekken bij het bedenken en ontwerpen van oplossingen. Dit is niet alleen een opgave voor mij maar voor eenieder die zich betrokken voelt bij de uitdagingen in de ouderenzorg! Het is dan niet meer dan logisch dat ik elke lezer uitnodig hierop te reageren en mij te bereiken met ideeën; programmawozo@minvws.nl
Wien herzlichen dank für eure Inspiration und Energie!!! ◦

“Het begint allemaal bij waar je als gemeente en gemeenschap voor staat”



“De euro stuurt en de burger kijkt toe en wacht af.”